

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/30/30/96

RANKING POLITYKÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Pierwsze miesiące nowego roku przyniosły dwa ważne wydarzenia na arenie politycznej naszego kraju: dymisję premiera Józefa Oleksego oraz desygnowanie na prezesa Rady Ministrów Włodzimierza Cimoszewicza. Rekonstrukcja rządu nie zakłóciła harmonogramu kontaktów zagranicznych. Jako sukces naszej gospodarki i dyplomacji traktowane było wystąpienie polskiej delegacji na forum ekonomicznym w Davos. Jednak obradujący w tym samym czasie w Warszawie uczestnicy polsko-rosyjskiego „okrągłego stołu” stwierdzili, że Polska i Rosja nadal różnią się w ocenie przyszłości NATO i przystąpienia naszego kraju do tego paktu.

Wszystkie te wydarzenia nie miały większego wpływu na zmiany w społecznym odbiorze naszych czołowych polityków¹. W lutym nie odnotowaliśmy znaczących zmian (poza Włodzimierzem Cimoszewiczem) w rankingu zaufania. Jest to zapewne skutek opadnięcia emocji, które towarzyszyły wydarzeniom ostatnich miesięcy ubiegłego roku.

ZAUFIANIE DO POLITYKÓW

Od styczniowego sondażu nie zmieniła się kolejność zwycięzców rankingu zaufania. Pierwsze miejsce w dalszym ciągu zajmuje Jacek Kuroń, należy jednak wspomnieć, iż w porównaniu z wcześniejszymi notowaniami zmalał nieco odsetek osób ufających temu politykowi. Od sierpnia '95 notujemy natomiast wzrost odsetka badanych deklarujących zaufanie do marszałka Sejmu. Dzięki temu dystans, jaki dzieli Jacka Kuronia od Józefa Zycha, zmniejszył się w ciągu miesiąca do 5 punktów procentowych.

Trzecią pozycję w naszym rankingu zajmuje Aleksander Kwaśniewski, czwartą zaś - Tadeusz Zieliński. W ich przypadku nie odnotowaliśmy od stycznia żadnych zmian.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (69), 2-6 lutego '96, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców kraju (N = 1205).

Największy przyrost zaufania w ciągu ostatniego miesiąca uzyskał Włodzimierz Cimoszewicz (o 13 punktów procentowych). Można z tego wnosić, że nowy premier jest odbierany pozytywnie, co znajduje potwierdzenie także w jego wysokiej średniej ocen.

W pierwszej dziesiątce polityków, którym najbardziej ufamy, znalazło się, włączając prezydenta, pięć osób związanych z koalicją rządową SLD-PSL oraz pięć - z ugrupowaniami opozycyjnymi. Najlepsze notowania otrzymał Józef Zych. Wysoką pozycję zajmuje także Grzegorz Kołodko, do którego deklaruje zaufanie ponad połowa respondentów (55%). Jest to zapewne skutek dobrej kondycji polskiej gospodarki. Nie zmienił się odsetek osób ufających byłemu premierowi Józefowi Oleksemu.

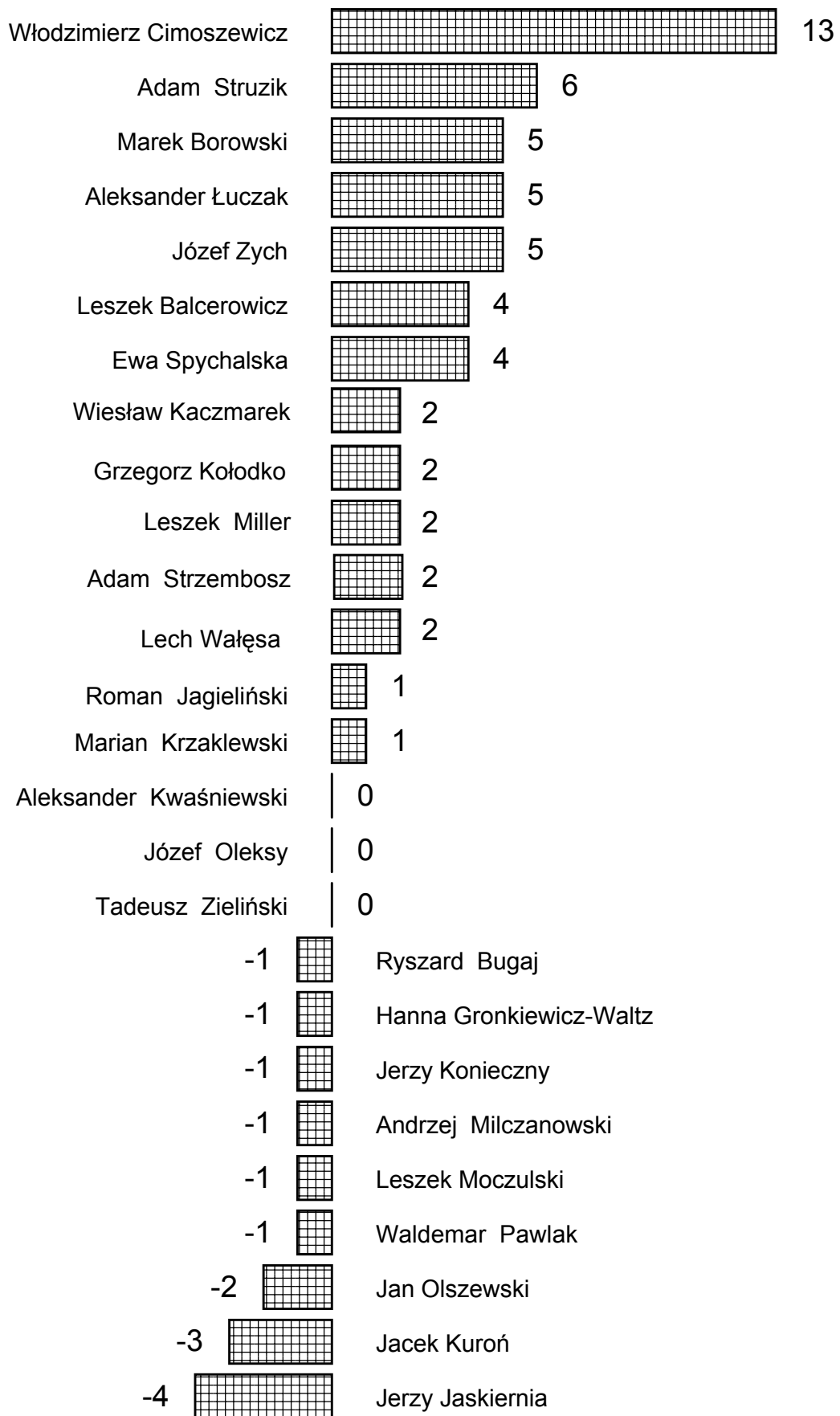
Tabela 1. Stosunek do polityków w lutym '96 w procentach

Politycy	Zaufanie	Nieufność	Obojętność	Nieznajomość	Średnia ocen
Jacek Kuroń	79	8	11	2	2.4
Józef Zych	74	4	11	10	2.8
Aleksander Kwaśniewski	68	19	12	1	1.9
Tadeusz Zieliński	62	7	15	15	2
Włodzimierz Cimoszewicz	57	19	15	8	1.3
Grzegorz Kołodko	55	17	16	11	1.2
Aleksander Małachowski	53	11	15	21	1.7
Waldemar Pawlak	51	23	22	3	0.7
Jan Olszewski	48	23	19	9	0.7
Leszek Balcerowicz	47	25	19	8	0.7
Józef Oleksy	46	31	20	2	0.3
Hanna Gronkiewicz-Waltz	44	29	21	5	0.3
Lech Wałęsa	44	40	15	0	-0.1
Władysław Bartoszewski	43	12	15	28	1.5
Marian Krzaklewski	41	28	16	14	0.3
Adam Strzembosz	40	9	21	30	1.2
Ryszard Bugaj	37	18	22	22	0.6
Leszek Miller	37	27	21	14	0.1
Marek Borowski	31	13	18	37	0.7
Leszek Moczulski	31	39	21	8	-0.6
Andrzej Milczanowski	30	30	19	20	-0.1
Aleksander Łuczak	29	8	18	44	0.9
Adam Struzik	28	6	21	45	0.9
Wiesław Kaczmarek	25	20	17	38	0
Olga Krzyżanowska	23	5	15	56	1.2
Ewa Spychalska	22	13	19	47	0.2
Jerzy Jaskiernia	19	45	16	18	-1.5
Roman Jagieliński	18	9	15	57	0.6
Jerzy Konieczny	14	15	22	48	-0.5
Marek Pol	14	4	19	62	0.5

Tabela 2

Politycy	Odsetki deklarujących zaufanie (według terminów badań)																
	'94					'95										'96	
	VII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	VI	VIII	X	XI	XII	I	II	
L. Balcerowicz	39	36	39	41	40	43	41	45	40	39	34	31	35	40	43	47	
W. Bartoszewski	--	--	--	--	--	--	--	--	24	34	34	29	35	48	--	43	
M. Borowski	--	--	--	--	--	--	--	--	25	26	23	17	23	22	26	31	
R. Bugaj	30	32	33	32	33	35	37	39	43	39	31	29	33	33	38	37	
W. Cimoszewicz	40	47	45	45	45	42	44	46	--	--	--	--	--	--	44	57	
H. Gronkiewicz-Waltz	--	--	--	--	--	--	--	53	57	64	57	52	49	38	45	44	
R. Jagieliński	--	--	--	--	--	--	--	--	9	10	10	14	14	15	17	18	
J. Jaskiernia	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	23	19	
W. Kaczmarek	16	17	17	17	--	--	--	--	--	15	14	12	15	26	23	25	
G. Kołodko	33	30	36	38	32	38	44	40	40	43	41	39	43	43	53	55	
J. Konieczny	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	15	14	
M. Krzaklewski	43	41	41	43	39	42	41	42	47	46	41	37	38	41	40	41	
O. Krzyżanowska	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	23	
J. Kuroń	71	71	72	75	76	81	78	81	77	69	70	66	82	82	82	79	
A. Kwaśniewski	53	57	56	57	56	55	58	59	59	57	50	52	58	56	68	68	
A. Łuczak	18	23	22	21	--	--	--	23	21	19	20	18	16	19	24	29	
A. Małachowski	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	53	
A. Mileczanowski	--	--	--	--	--	--	--	--	36	39	31	25	27	34	31	30	
L. Miller	29	33	33	33	30	31	32	39	37	40	36	32	37	34	35	37	
L. Moczulski	33	31	29	32	26	27	30	32	29	34	30	29	36	35	32	31	
J. Oleksy	52	53	54	53	54	59	60	68	72	60	58	53	59	61	46	46	
J. Olszewski	--	--	--	--	27	28	26	33	34	36	37	37	52	54	50	48	
W. Pawlak	65	70	62	63	57	55	48	53	44	48	43	43	46	43	52	51	
M. Pol	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	14	
E. Spychalska	37	36	34	31	32	28	28	28	25	27	22	16	17	20	18	22	
A. Struzik	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	22	28	
A. Strzembosz	--	--	--	--	--	22	31	31	38	40	32	--	--	--	38	40	
L. Wałęsa	34	36	31	30	37	34	34	39	35	36	34	41	57	51	42	44	
T. Zieliński	46	53	50	47	49	59	56	62	55	56	52	53	63	57	62	62	
J. Zych	--	--	--	--	30	--	39	49	49	57	45	48	54	59	69	74	

Rys. 1. Zmiany poziomu zaufania do polityków (styczeń '96 - luty '96) (%)

ŚREDNIE OCEN

Pełniejszej informacji o zaufaniu do polityków dostarcza zanalizowanie średnich ocen, jakie otrzymali oni u badanych. Miernik ten pozwala wyeliminować negatywny wpływ, jaki ma nieznamość poszczególnych polityków na stopień zaufania do nich, i - co ważniejsze - uwzględnia ciągłość wyników na skali. Dzięki temu możliwa jest ocena nie tylko poziomu zaufania w liczbach bezwzględnych, ale także jego "natężenia".

W lutym, tak jak przed miesiącem, najwyższą średnią ocen otrzymał Józef Zych, wyprzedzając Jacka Kuronia oraz Tadeusza Zielińskiego. Różnice pojawiły się na dalszych pozycjach tego zestawienia. Jak już wspomniano, wysoki wynik osiągnął nowy premier (1.31), a także Aleksander Małachowski (1.73), który uplasował się tuż za prezydentem Kwaśniewskim (1.85). Najniższą średnią ocen odnotowaliśmy w przypadku Jerzego Jaskierni (-1.46).

RANKING POLITYKÓW, KTÓRYM UFAMY NAJMNIEJ

W rankingu nieufności, czyli klasyfikacji polityków według odsetka osób deklarujących do nich brak zaufania, pierwsze miejsce zajmuje Jerzy Jaskiernia. W stosunku do badań styczniowych liczba osób nie darzących zaufaniem byłego ministra sprawiedliwości zwiększyła się o 5 punktów procentowych. Nadal dość znaczne grupy ankietowanych nie mają zaufania do Lecha Wałęsy oraz Leszka Moczulskiego. W styczniu do pierwszej dziesiątki osób najmniej wiarygodnych weszło aż siedmiu polityków opozycji. W lutym proporcje te są równie korzystne dla SLD, gdyż wśród dziesięciu polityków budzących największą nieufność znalazło się tylko trzech z tego ugrupowania (Jerzy Jaskiernia, Józef Oleksy i Leszek Miller).

Tabela 3. Zmiany nieufności do polityków w ciągu ostatnich trzech miesięcy

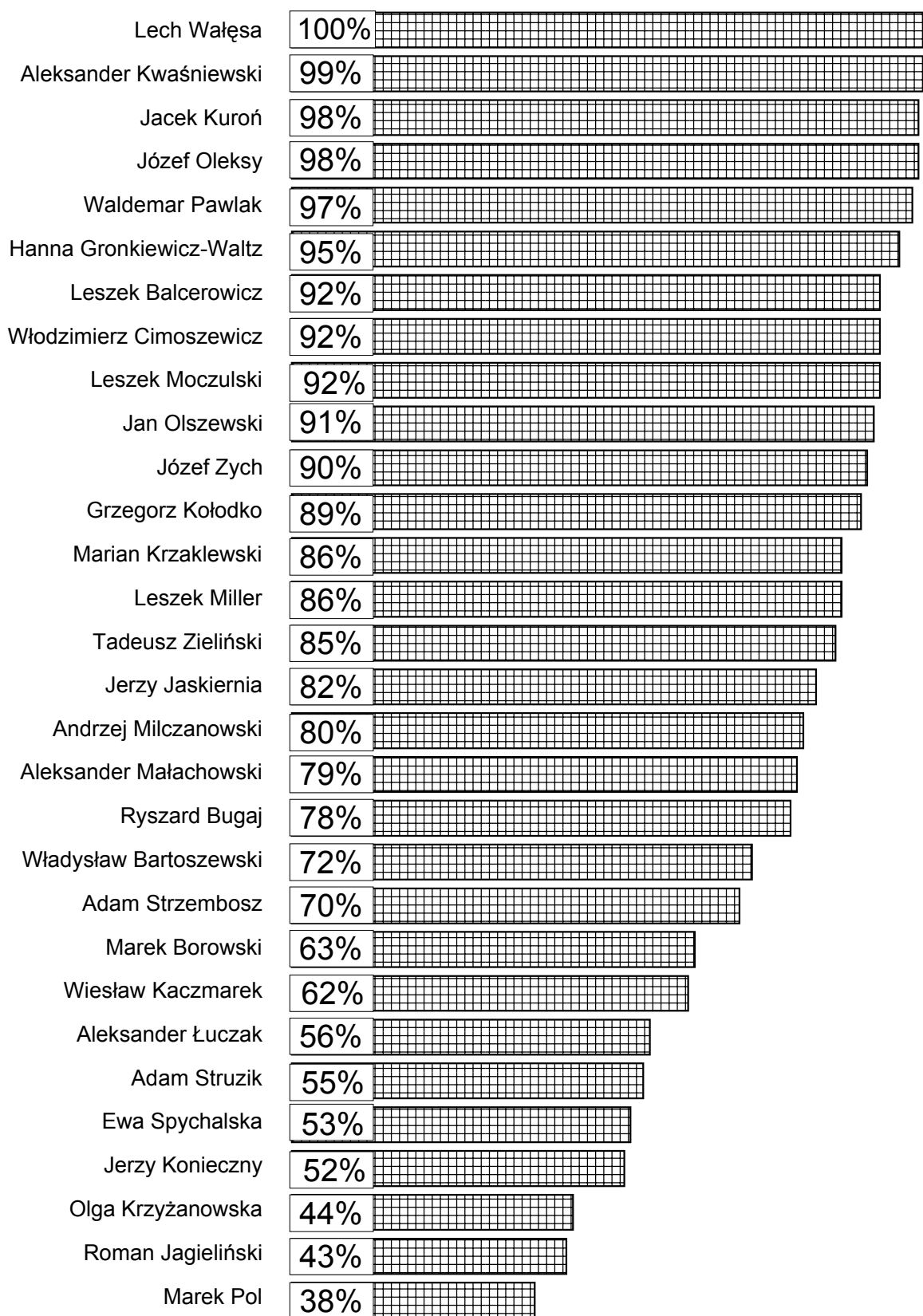
w procentach

Politycy	XII '95	I '96	II '96
Jerzy Jaskiernia	-	40	45
Lech Wałęsa	34	42	40
Leszek Moczulski	38	41	39
Józef Oleksy	23	30	31
Andrzej Milczanowski	15	31	30
Hanna Gronkiewicz-Waltz	37	27	29
Marian Krzaklewski	28	30	28
Leszek Miller	30	28	27
Leszek Balcerowicz	33	28	25
Jan Olszewski	19	21	23
Waldemar Pawlak	29	20	23
Wiesław Kaczmarek	18	13	20
Włodzimierz Cimoszewicz	-	26	19
Aleksander Kwaśniewski	31	19	19
Ryszard Bugaj	22	17	18
Grzegorz Kołodko	27	19	17
Jerzy Konieczny	-	9	15
Marek Borowski	17	14	13
Ewa Szychalska	16	11	13
Władysław Bartoszewski	10	-	12
Aleksander Małachowski	-	-	11
Roman Jagieliński	9	7	9
Adam Strzembosz	-	11	9
Jacek Kuroń	8	7	8
Aleksander Łuczak	10	7	8
Tadeusz Zieliński	11	7	7
Adam Struzik	-	6	6
Olga Krzyżanowska	-	-	5
Marek Pol	-	-	4
Józef Zych	6	4	4

ZNAJOMOŚĆ POLITYKÓW

Do polityków najmniej znanych opinii publicznej należą: Marek Pol, Roman Jagieliński oraz Olga Krzyżanowska. Więcej niż połowa ankietowanych nie rozpoznaje tych nazwisk. Na drugim krańcu tej skali znajdują się: Lech Wałęsa, Aleksander Kwaśniewski, Jacek Kuroń oraz były premier Józef Oleksy. Odsetek osób, które nie znają tych polityków, nie przekracza 2%. Włodzimierz Cimoszewicz znany jest 92% badanych.

Rys. 2. Znajomość polityków w lutym '96

WIARYGODNOŚĆ NOWEGO PREMIERA

Włodzimierz Cimoszewicz jest politykiem, do którego w ciągu miesiąca zaufanie najbardziej wzrosło. Dlatego warto zastanowić się, którzy respondenci obdarzają go zaufaniem, a którzy odnoszą się do niego z rezerwą.

Pod względem wykształcenia rozkład odsetka osób uznających Włodzimierza Cimoszewicza za osobę godną zaufania jest dość wyrównany². Największą wiarygodnością nowy premier cieszy się wśród osób z wyższym wykształceniem (65%). Najmniej akceptowany jest w grupie badanych z wykształceniem podstawowym (55%).

Wyniki badania wskazują też na różnicowania regionalne. Włodzimierz Cimoszewicz cieszy się największym zaufaniem wśród mieszkańców regionu zachodniego (70%). W regionie środkowym, obejmującym także województwo warszawskie, wskaźnik ten osiąga poziom 55%. Najniższy jest w regionie południowo-wschodnim (49%), w którym też najwięcej ankietowanych deklaruje brak zaufania do nowego premiera (24%).

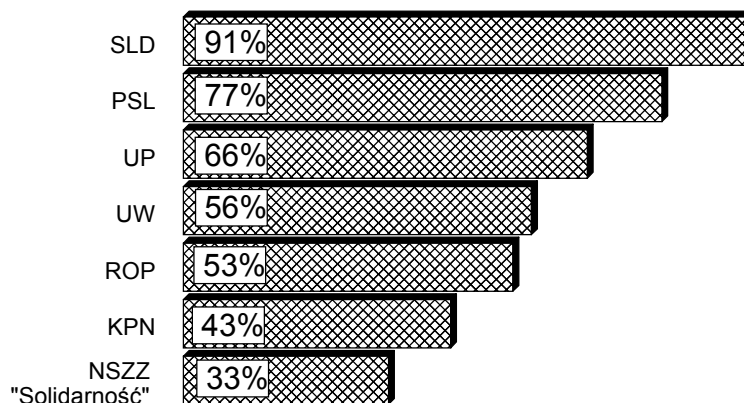
Równie ciekawie prezentuje się zróżnicowanie osób ufających temu politykowi pod względem miejsca zamieszkania. Wiarygodność nowego premiera jest najwyższa wśród mieszkańców miast małych i średnich (62% - 63%). Nieco gorzej jest na wsi i w miastach od 101 do 500 tys. mieszkańców (56% - 57%). W największych miastach osób deklarujących zaufanie jest najmniej (51%).

ZAUFIANIE DO POLITYKÓW W ELEKTORATACH PARTII POLITYCZNYCH

Respondenci odpowiadali też na pytanie, na którą partię oddaliby swój głos, gdyby wybory odbywały się w najbliższą niedzielę. Analiza ich odpowiedzi pozwoliła utworzyć zestawienia poziomu zaufania do poszczególnych postaci w potencjalnych elektoratach partii politycznych.

² Zob. tabele aneksowe.

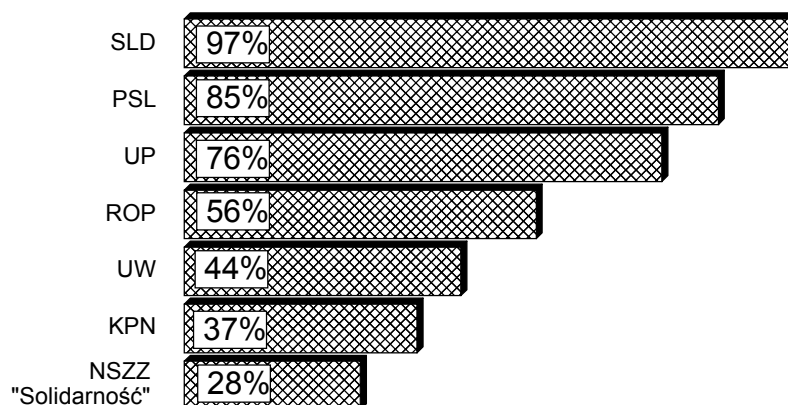
RYS. 3. ZAUFIANIE DO WŁODZIMIERZA CIMOSZEWICZA W ELEKTORATACH PARTII POLITYCZNYCH

N = 768

Włodzimierz Cimoszewicz cieszy się powszechnym zaufaniem - co zrozumiałe - wśród zwolenników SLD. Ufa mu także zdecydowana większość elektoratu PSL. Znaczne jest również zaufanie do nowego premiera wśród wyborców partii opozycyjnych. Jedynie sympatycy NSZZ „Solidarność” oraz KPN częściej deklarują nieufność niż zaufanie (odpowiednio 38:33 i 47:43).

RYS. 4. ZAUFIANIE DO ALEKSANDRA KWAŚNIEWSKIEGO W ELEKTORATACH PARTII POLITYCZNYCH

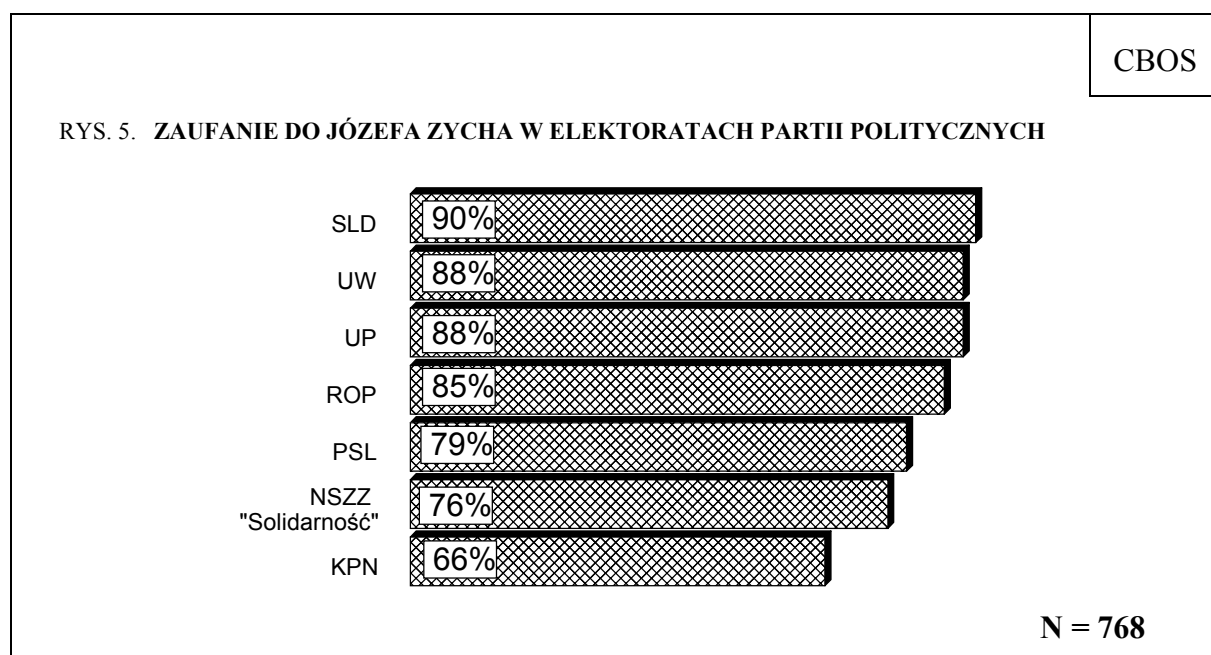

N = 768

Aleksander Kwaśniewski budzi również największe zaufanie wśród potencjalnych wyborców SLD oraz PSL. Podobnie jak w przypadku Cimoszewicza, najmniej osób deklarujących zaufanie do prezydenta jest w elektoratach NSZZ „Solidarność” i KPN. Zwolenników „Solidarności” cechuje również największa nieufność do Kwaśniewskiego (55%).

Lech Wałęsa osiągnął najwyższe notowania (90% deklarujących zaufanie) wśród potencjalnych wyborców „Solidarności”, a więc ugrupowania, które popierało go w ostatniej kampanii prezydenckiej. Byłemu prezydentowi ufa także większość sympatyków KPN (77%), Unii Wolności (64%) i ROP (62%). Umiarkowane poparcie dla tej postaci deklarują wyborcy UP (43%) i PSL (40%). Najniższy wynik osiągnął Lech Wałęsa w grupie wyborców SLD, spośród których zaledwie 12% obdarza go zaufaniem, a 75% nie ufa byłemu prezydentowi.

Zaufanie do **Mariana Krzaklewskiego** jest największe wśród potencjalnych wyborców związku, któremu przewodniczy (85%). Zaufaniem obdarza go również połowa sympatyków UW i 56% zwolenników UP. Nieufność do przewodniczącego „Solidarności” najczęściej deklaruje elektorat SLD (66%).

Józef Zych jest politykiem, który praktycznie we wszystkich elektoratach znaczących ugrupowań uzyskał wysoki stopień zaufania. Najmniej osób ufających marszałkowi Sejmu znalazło się wśród sympatyków KPN, ale i tak stanowią oni aż dwie trzecie wyborców tej partii. Wyniki te są potwierdzeniem, iż Józef Zych cieszy się dużym prestiżem wśród społeczeństwa, a fakt, iż nie zależy to od sympatii politycznych respondentów, świadczy o tym, że jest on postrzegany jako polityk bezstronny.

Brak znaczących zmian w poziomie zaufania, jakim społeczeństwo obdarza czołowych aktorów sceny politycznej, jest poważną przesłanką świadczącą o jej stabilizacji. Nawet tak burzliwe wydarzenia, jakich byliśmy świadkami w ostatnich miesiącach, nie zmieniły znacząco myślenia o poszczególnych przedstawicielach naszego życia politycznego. Wiarygodność polityków koalicji rządzącej ciągle jest wysoka, a obniżenie notowań Józefa Oleksego i Jerzego Jaskierni nie wpłynęło na zaufanie do prezydenta Kwaśniewskiego oraz innych polityków koalicji. Na pewno zaś nie można twierdzić, że na oskarżeniach wobec premiera Oleksego czy też dymisji jego rządu zyskali politycy opozycyjni.